

מסורת הש"ס

(א) רש"ל (ב) לקמן פה:
[סוכה ג: א] גיר' הרא"ש
מדבריה דאמר רבה, (ד) שבת
לד, (ה) [לקמן פג: א] (ו) לעיל
ט. (ז) וק"י, (ח) ר"ה לב: לה.
יבמות יג. יז: כתובות מה.
נדרים יד: הוריות ב: כרימות
(י: ח) (ח) [לעיל יג: וש"נ],
(ט) בס"א: למינן, (י) [וע"ע
מוס' שבת לד. ד"ה שיהס],

מוסף רש"י

הַיְהוֹנָן אֶת עִירָוּבוֹ בְּבֵית
שֶׁעָרִי. הַיְהוֹנָן הַזֶּה
הָיָה וְהָיָה עִירָוּבוֹ שֶׁנֶּהֱרָא
הָיָה כִּי קָטָן שֶׁלֹּא עָרֵי
הַנֶּחֱלָה, אֲבָם בְּמִסְפַּת אֶת
מִנְחָה, וְשׁוֹמֵר אֶת־הַשֶּׁמֶר
שֶׁל (סוֹבֵה הָאֵל) אֲכַסְדֵּרֶה.
עָרֵי הַיְהוֹנָן אֲכַסְדֵּרֶה
וְיִסְרָאֵל⁽¹⁷⁾. עֲלֵיהֶם אֲרֻרִים
עַל מִנְחָה לֹא עָרֵי רֹחוֹב
הַיְהוֹנָן עַל מִנְחָה הַיְהוֹנָן
הָאֵל וְהָיָה וְשֶׁנֶּהֱרָא כִּי
אֲכַסְדֵּרֶה לֹא עָרֵי הַיְהוֹנָן
אֲכַסְדֵּרֶה עֲלֵיהֶם וְהָיָה עֲלֵיהֶם
כִּשְׁלֹם אֶחָד לְהַנְרָא עֲלֵיהֶם
מִנְחָה נִסְכָּן יִוֵּאֲחָן
סִינָה, אֲכַסְדֵּרֶה וְהָיָה
עֲלֵיהֶם אֲכַסְדֵּרֶה⁽¹⁸⁾. אֲכַסְדֵּרֶה
יִסְרָאֵל וְהָיָה עֲלֵיהֶם
שֶׁל הָיָה אֶחָד עֲלֵיהֶם
בֵּין
עֲלֵיהֶם
הַיְהוֹנָנִים. קִיּוֹם עִירָוּבוֹ
שֶׁנֶּהֱרָא מִנְחָה קִיּוֹם הָיָה
(סוֹבֵה הָאֵל) אֲכַסְדֵּרֶה
עֲלֵיהֶם מִנְחָה הָיָה
וְהָיָה לְקוֹף הַיְהוֹנָן מִנְחָה
וְהָיָה לְקוֹף הַיְהוֹנָן מִנְחָה
עַל הַיְהוֹנָן לְהַנְרָא
מִנְחָה עַל הַיְהוֹנָן

הדרן עלך הדר

חֲלוֹן שָׁנִין שְׁפִי חֲזִירוֹת. צָפוֹר
עֶשְׂרֵה. מִפְרָשׁ בְּגֻמ' שִׁיחָא
קָלַת הַיָּמִינוּ וְאִפִּי מִשְׁהוּ בְּחוֹךְ עֶשְׂרֵה
לְקִרְקַע: מַעֲרִיצִין שְׁנִים. שְׁנֵי עִירוֹצִין
אֵלּוּ לְעֵמָן וְאֵלּוּ לְעֵמָן וְאִסְרוֹרִין וְזוֹ עַם
זוֹ: וְאֵם רָזוּ מַעֲרִיצִין אֶחָד. עִירוֹר אֶחָד
שִׁיתִּנו אֵלּוּ עִירוֹרִין בְּאַחֲרֵת וַיַּעֲרְבוּ
עִמָּהּ וַיְהִיו כְּאֶחָד: פָּחוֹם מִאֲרַבְּעָה.
לָאוּ פִּתְחָה הִיוּ: לִמְעַלֶּה מַעֲשֶׂה. נָמִי
דִּלְחִלוּ כָּל הַכּוֹתֵל אִינוּ גְבוּהַ יוֹמֵת
הִיוּ מִחִיבֵי מַעֲלִימָה הֵלֶכֶךְ כְּשֶׁאִין
כְּלוֹם מִן הַחֲלָל בְּחוֹךְ עֶשְׂרֵה לָאוּ פִּתְחָ
הָיוּ וְאִין מַעֲרִיצִין אֶחָד וְאִסְרוֹרֵת וְזוֹ
עַם וְזוֹ דֶּרֶךְ רֹאשׁ הַכּוֹתֵל וְדֶרֶךְ אוֹתוֹ
מִחוּל וְדֶרֶךְ חוֹרֵס וְסָדְקִים: בְּגֻמ' רִבֵּן
שִׁמְעוֹן בְּפִירְקָה קָמָה ^(א) בְּצִרְיִימָה
בְּגֻמְרָמָה: הֵא קִמְשַׁמַּע לֵן טַעְמָה
דְּכוּלֵּיהּ לְמַעַלֶּה מִי' כו'. דִּלִּי מִירְשָׁה
וְהוּא אֲמִינֵה כּוּלּוּ בְּחוֹךְ י' בְּעֵינֵי:
הִסְתַּכְּמוּ. אֲפִלִּין מִשְׁהוּ: אֲרִיד שִׁיחָה

רבינו חננאל

זה הבית הקרוב לה נעשה
בית שער לחצר זו וזה
הבית נעשה בית שער
לחצר זו, נמצאו שני
הבתים החיצונים בתי
שער ואין צריכין עירוב.

הוא נעשה בית שער לזה. כל בית נעשה בית שער לאחר שהוא פתוח בידיו. מנקה אם חכמו להשיב: שמי הצירות ופני פנים ביניהם. ורואין בני שמי הצירות רואין לערב זו עם זו אלא כל אחת לעצמה וכל מהלך להם הניחה עירובה בבית הפתוח לה אלא עשאתו בית שער והניח עירובה בבית הפתוח לתפירתו:

מחו: ודאי אי תרווייהו בית שער
משוינן אין אחד מהן עירוב דהנותן
את עירובו בבית שער תנן לקמן (פא):
דלאנו עירוב ואי תרווייהו בית גמור
אין אחד מהן עירוב שברי זה זה
מפסקין בין חצר לעירובה והוא לה
עירוב עמה ואינה יכולה להביא
עירובה לתוכה דרך בית זה: מי
משוינן. לכל בית לגבי חצר הסמוכה
לו בבית שער שלא לאסור עליו וגבי
חצר האחרת שעשאתו בית גמור
והניח בו עירוב משוינן לה כי בית
לתימני עירובה: מה נפוך. טעמא
מפרשי ואולי: קא מטלטל כל חצר
בבית דלא מערב ליה: שניסן קנו
עירוב. אלמא משום דבין השמשות
ספק הוא וספק לדבריהם להקל
ועירוב מדבריהם הוא לגבי האי
שנאכל עירובו בין השמשות משוינן
ליה ליליא לעירובן כבר קנה עירוב
ולגבי האי שעירוב עליו בין השמשות
משוינן ליה יום ועדיין הוה לו שהות
לקנות שביטה: לא מיינדרא מינפא.
ולא הוּו מיני דרבנן כי חובא ואיטלווא.
אבל הנך בחים הא קיימי קמן ואי
משוינן הכא הכי והכא הכי הוינן מיני
דרבנן כי חובא ואיטלווא ולא ניתן
פה לדרוסיס לירדות:

הדר פרק ששי עירובין

אמצעי הוא בית שמניחין בו, נראה להפ"י יתנו העירוב
באחד הבתים הסמוכים לחצרות או אפילו באחד מבתי
ההצטרות אלו ג' בתים אין לריבין ליתן עירוב דנעשו כולם בית שער
לאומה חצר המוליכה עירוב דרך עליהן לאחר אחרת:

שְׁנֵיהֶם קנו עֵירוֹב. ממון
 פ"ה הקונטרס משמע
 דא"י עירובי תחומין וקשה דבפרק
 גמא מדליקין (עמ' דף ג'.) משמע
 דלא איירי רבא בתרומיהו עירובי
 חצירות ובעירובי תחומין דמשני לא
 קשה כאן בעירובי חצירות כן
 בעירובי תחומין וא"כ לפירושו הקונט'
 בעירובי חצירות לא קנו וקשה דא"כ
 ממיא פריך הכא מדברא ונראה
 דכפירוש רבינו הנזכר דרבא איירי
 בעירובי חצירות אבל עירובי תחומין
 דחמירי לא קנו והשתא פריך שפיר
 ולשון לא קדאמר לא וערב עלינו
 שייך אפי' בעיר כמו לא וסבור לנו
 פועלים (צ"מ דף פ"ה.)

הַדְרֵי עַל־הַדְרֵי

לַיִמָּא תַּנֵּן סַתְמָא כִּרְשִׁיבָּ"ג.
דקס"ד לדרבנן כיון דבג'
יִוֹלָא מַתּוּרַת לְבוֹד חֲשׁוֹב פַּתַּח:
הָא קמ"ז מַעְמָא רַבּוּלִיָּה לַמַּעְלָה.
וְאִבָּז דַּהֲדֵר וְתַנָּא לַמַּעְלָה
מַעְסֵרָה תַּנָּא נְמִי פַחוּת מֵאַרְבַּעַה
עַל אַרְבַּעַה: **וְיִשְׁנִים** וּמִשְׁהוּ מִחוּ

הדרן על דר

(א) **חֲלוּן** : שבין ב' הצירות ד' על ד' בתוך עשרה מערבין שנים ואם רצו מערבין א' פחות מד' על ד' או למעלה מ' מערבין שנים ואין מערבין אחד: **גמ'** לימא תנן סתמא כר"ש בן גמליאל^א דאמר כל פחות מד' כלבוד דמי אפי' תימא כרבנן עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרשב"ג אלא לענין לבודין אבל לענין פתחא אפי' רבנן מודו דאי איכא ד' על ד' חשיב ואי לא לא חשיב: פחות מד' וכו': פשיטא כיון דאמר ד' על ד' בתוך עשרה ממילא אנא ידענא דפחות מד' ולמעלה מ' לא הא קמ"ל

ה' מ' ד אבל מקצתו בתוך י' מערבין שנים ואם
 ינא להא דת"ר כולו למעלה מ' ומקצתו בתוך
 ומקצתו למעלה מ' מערבין שנים ואם רצו
 כולו למעלה מ' ומקצתו בתוך י' אמרת מערבין
 א' כולו בתוך י' ומקצתו למעלה מ' מיבעיא " זו
 חנן חלון עגול צריך שיהא בהיקפו עשרים וארבעה
 הון בתוך י' שאם ירבענו נמצא משהו בתוך י' מכדי
 לשה מפחים י"ש בו ברוחבו מפה בתריסר סגיא

הני

ואלאן ולכאן הוא מגדיל והולך ואריך לזה שיהיו שני טפחים ומשהו אורח
שום דבר מרבעין ליה מדליין ליה מיינה שני טפחים מן ההיקף עגול
ששאר בכורף י' (ו) על עמי רוחב החלון כדלמא לקמן (ע"נ) רבעא מגו עגולא
ההיקף הכורף כ"ז נמלא העגול רבע עליו ח' הרי ב' טפחים לכל ד':
הני

טפחים ומשהו בתוך י', שאם ירבענו משהו בתוך י' ואסיקנא דר' יוחנן בריינא דקיסרי דר' יו
עיוולא פלוגא אהר' שמעתי. פי' (בהדיא) [מכין] וכל שיש בחיקוף שלשה טפחים י' ש בו ר'
יהיה מוצק שטר באמה וגו', קור' שלישא באמה סיבא אותו סביב. וכבר פירשוהו בפרק הארשון
[בפרק א' בסוכה העשירי (ככש)] וכן שכל מי שיש בחיקוף שלשה טפחים י' ש בו רוחב ט'
לשטעמא דרייני דקיסרי ניפחת חציו, הוצרך ר' יוחנן לומר (לשטעוהא) [לשטעתייהו] דרייני ד'
עגול, ד' טפחים חיקוף, שנמצא בו ח' טפחים על ח' טפחים, והוא שליש חיקף, שנמצא
בכורף כ"ז שני טפחים, ואחריו כן ישאר באמצע ד' טפחים על ח' טפחים חלק. כעשיית חסום
למלמלה טפחי', ומלמטה טפחי', נמצא באמצע ד' טפחים. עכשיו כשטום מן הצלע התחתון
תחת לו יתר משני טפחים בתוך ה' טפחים, שאם יסחמו טפחי' ישאר מוצק מחולל של חלק אחד ש'
מערבין אחד. לפיכך הוצרך ב' טפחים ומשהו שסימיהו הטפחי' וקצת מחולל של חלק אחד ש'

המפרט איז אוסר, והאמצעי הוה ליה בית שמעין בר עירוב כי בתוכו נתנו עירובן שחי שמעין כי עירוב אין צריך ליה פת, ומצאו ר' הבהם ור' חזקוני יוצאין עירובא אחד של כלומא און בן בקין כהילכות עירובין. שתי חצירות ושתי חורבות של אחרים בעירו הוה חרבה לחצירי, ונתן עירובא בחורבה (שכתי חלה) (החצרות), וכן באו זה מחצירי דרך החורבה החוצה החצרות קנו עירוב או לא קנו עירוב. ואמר ר' לוי לא קנו עירוב ממה נפשך, אי הני גזרי חרבה הסמוכה לה, הנותן עירוב בבית שער אסורה ומפרטא אינו עירוב. ואי הני חורבות לטל חורבה הסמוכה לה בבית לוי מערב, דהוה (של) ככל דמניניה לו עירוב. ואי עירוביה לא מניין מיכר ספקא הוא מאי שנו מדרבה דאמר א' לשנים צאו ועירובו עליו כו'. ודחינן הכי קו' וספק לילה וספק (ה)עירוב [עירובין]. האכא וזה תירושיהו בית שער נאן לתירושיהו (ה)אבל לביה הוה שער ולביה הוה בית א'. **התרץ חרד**

עין משפט
נר מצוה

צו א מיי פ"ד מהלכות
עירובין הלכה יא
טו"ש"ע א"ח סי' שעט
סעיף ב:
צו ב מיי פ"ו מהל'
עירובין הלכה יג טור
ט"ע א"ח סי' שז סעיף ג
[וקי' מנו סעי' ג]:
א ג ד מיי פ"ג מהל'
עירובין הלכה א טור
ט"ע א"ח סי' שעט סעיף
ז:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבן שמעון
בפירקא קמא. נ"ב ראש דף
ט: (ב) ד"ה לריך וכו' בסוף
עשרה הוא על פני:

רַב גִּיסִים גֵּאוֹן

לימא תנן סתמא כירב
שמעון בן גמליאל דאמר
כל פחות מד' נכלבדו
במזין. עיקר דבריו רבן
שמעון בן
גמליאל
בבביתא אמורה בפרק
מבבירי. תנו רבנן קורה
היוצאה מכותל זה ה',
רבן שמעון בן גמליאל
אומר פחות מד' אין צריך
לנמיא קורה אחת. ורבותי
לרבן בפרק הישן תחת
המטה, והיא שניה
בתוספתא דעירובין בפרק
א'.

רבינו חננאל

חלון שבין שתי חצירות
 הארבעה על ארבעה בתוך י
 המערבין שבם (ואין) נאמן
 מערבין כר.
 ואקומונו להא מתני
 ואקומונו לרבנן דרביהו ר' י
 בשלשלה לא אקומונו בה
 וזהו וזהו מני, הכא
 דלשוו פיתחין, אי איכא
 ד' טפחים דיו פיתחא, אי
 לא לא, ואקומונו נמי
 דהאי חלון שיש ב' ד' על
 ד' טפחים, אי חלו תני ד'
 טפחים איהו חלון למעלה מ'
 [ומקומונו בתוך] ט' טפחים.
 אם רצו מערבין אחד.
 תנינא דהא חלון רבנן ר' י
 בתלמודא מעשרה וקמונו
 לרבנן (כ' כ' באהלות)
 פרק י"ג עמוד המוטל
 באביר אינו מביא את
 המטמאה תחת דבועו ד'
 בתיקפו כ"ד
 טפחים.
 י' ויסי מביא את
 כ"ה), אין כל י' אומר
 שאין הארץ
 טפח.
 וכן הארץ
 ריחו הרמיס
 וששעים ורשה ורחה,
 ואומר כל הרמיס מאה
 עלהם ככה סביב, אי
 לומר מאה סבב
 נאמר תשעים וששה)
 לומר (תשעים)
 וששעים ככה נאמר מאה,
 מאמר מעה ארבעה
 בלשונם כהן וזהו.
 וששעים נראין מקומונו
 עגול צריך
 (שיש) [שרתא] בתיקפו
 ד' טפחים ומהו ב'?

ואמרי ריבועא דנפקי מגו
ב טפח, מדכתיב ויעש את
המירבוע במסכת סוכה
הפירושנוהו מן העגול
סרי צריך היה החלק שהוא
כו מרובע יפחת בסיתומין
ה החלק מכל צלע טפח,
וא בתוך י' טפחים אם לא
בענו בתוך י' טפחים, רצו
הריבוע פתוח בתוך י'.

(א) חקר כאן וי"ל שהיה ר' יוסף אומר אין קר בו וי"ה אומר הרימונים מאה על העכבה כפיז א' לאש לומר מאה שהיה כבר נאמר וכו' אמור מעתה ארבעה גלעונים בנותל ותשעים וששה נראה מבחון ע"כ (ג) לפי שגירסת לשון רבינו נראה דל"ל ששם יתקנו טעמים לא יסאך מנאט מחללו של חטון אשר שרבעינו בחור " לא היו יולעין לערבו כאלה לשיכר ווארץ וכו'.